

„Doporučení dobré praxe o vnitřní kontrole, etických zásadách a compliance“

Přijato 18. února 2010

Tato Doporučení dobré praxe byla přijata Radou OECD jako nedílná součást *Doporučení Rady OECD k dalšímu boji proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích* ze dne 26. listopadu 2009.

„Doporučení dobré praxe o vnitřní kontrole, etických zásadách a compliance“

Tato doporučení dobré praxe berou na vědomí relevantní zjištění a doporučení, která shromáždila Pracovní skupina OECD proti podplácení v mezinárodních obchodních transakcích v rámci jejího programu navazujícího na monitoring a podporu plné implementace Úmluvy OECD proti podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (dále jen „Úmluva OECD proti podplácení“); názory soukromého sektoru a občanské společnosti získané prostřednictvím konzultací s Pracovní skupinou proti podplácení během přezkumu protikorupčních nástrojů OECD; a dřívější zkušenosti s prevencí a odhalováním podplácení v podnicích, jež byly shromážděny v rámci OECD, v soukromém sektoru a prostřednictvím občanské společnosti.

Úvod

Tato doporučení dobré praxe (dále jen „doporučení“) jsou určena společností při zřizování a efektivním zajišťování vnitřních kontrol, etických zásad a compliance programů nebo opatření zaměřených na prevenci a odhalování podplácení zahraničních veřejných činitelů v mezinárodních podnikatelských transakcích (dále jen „zahraniční podplácení“), a podnikatelským organizacím a profesním sdružením, které společností v tomto úsilí zásadně pomáhají. Doporučení berou v potaz, že zmíněné programy nebo opatření je třeba v zájmu jejich efektivity propojit s celkovým compliance rámcem společnosti. Tato doporučení by měla sloužit jako právně nezávazný návod společností pro zřízení efektivních vnitřních kontrol, etických zásad a compliance programů nebo opatření zaměřených na prevenci a odhalování zahraničního podplácení.

Tato doporučení jsou flexibilní a připravená tak, aby si je společnosti, zejména malé a střední podniky (dále jen „MSP“), mohly přizpůsobit svým jedinečným podmínkám, například velikosti, typu, právní struktuře, geografické oblasti a průmyslovému odvětví stejně jako jurisdikci a dalším základním právním principům, na jejichž základě fungují.

A) Doporučení dobré praxe pro společnosti

Efektivní vnitřní kontroly, etické zásady a compliance programy nebo opatření zaměřená na prevenci a odhalování zahraničního podplácení by měly být vytvořeny na základě zhodnocení rizik, které vezme v potaz individuální podmínky dané společností, zejména pak rizika zahraničního podplácení, kterým společnost čelí (jako jsou geografická oblast působení a průmyslové odvětví). Takové podmínky a rizika by měly být pravidelně monitorovány, přehodnocovány a podle potřeby přizpůsobovány, aby zajistily trvalou efektivitu vnitřních kontrol, etických zásad a compliance programů nebo opatření společnosti.

Společnosti by měly při zajišťování efektivních vnitřních kontrol, etických zásad a compliance programů nebo opatření zaměřených na prevenci a odhalování zahraničního podplácení mimo jiné uvažovat o následujících prvcích dobré praxe:

1. Vyjádření silné, explicitní a viditelné podpory vnitřním kontrolním mechanismům, etickým zásadám a compliance programům nebo opatřením zaměřených na prevenci a odhalování zahraničního podplácení společnosti vyššího managementu a jejich zavázání se k nim;

2. Jasně vymezená a viditelná firemní politika zakazující zahraniční podplácení;

3. Dodržování takového zákazu a souvisejících vnitřních kontrol, etických zásad a compliance programů nebo opatření jakožto povinnosti každého jednotlivce na všech úrovních společnosti;

4. Dozor nad etickými zásadami a compliance programy nebo opatřeními souvisejícími se zahraničním podplácením, včetně možnosti přímo oznamovat skutečnosti nezávislému monitorovacímu orgánu, jako je například oddělení vnitřního auditu představenstva nebo dozorčí rady, jakožto povinnosti jednoho nebo více vyšších firemních manažerů, kteří disponují dostatečnou nezávislostí na vedení, dostatečnými zdroji a pravomocemi;

5. Etické zásady a compliance programy nebo opatření určené k prevenci a odhalování zahraničního podplácení, které jsou aplikovatelné na všechny ředitele, manažery a zaměstnance a platné pro všechny entity, nad kterými má společnost účinnou kontrolu, včetně dceřiných firem. Ty budou zahrnovat mimo jiné následující oblasti:

- i)** dary;
- ii)** výdaje na pohoštění, zábavu a další drobné výdaje;
- iii)** cestovné zákazníků;
- iv)** politické příspěvky;
- v)** charitativní a sponzorské dary;
- vi)** drobné poplatky k urychlení úřední procedury; a
- vii)** žádosti o úplatek a vydírání;

6. Etické zásady a compliance programy nebo opatření zaměřené na prevenci a odhalování zahraničního podplácení by měly být aplikovatelné tam, kde je to vhodné, a to dle smluvních dohod také na třetí osoby, jako jsou zprostředkovatelé nebo další prostředníci, konzultanti, (obchodní) zástupci, distributoři, dodavatelé a poskytovatelé, konsorcia a společníci (dále jen „obchodní partneři“), a měly by zahrnovat mimo jiné následující základní prvky:

- i)** patřičně doloženou náležitou péči na základě rizik (*risk-based due diligence*) týkající se jak najímání, tak zároveň vhodné a pravidelné kontroly obchodních partnerů;
- ii)** informování obchodních partnerů o závazku společnosti dodržovat zákony týkající se zákazu zahraničního podplácení a závazku dodržovat své etické zásady a

compliance programy nebo opatření zaměřená na prevenci a odhalování zahraničního podplácení; a

iii) vyžadování recipročního závazku od obchodních partnerů.

7. Systém finančních a účetních postupů, včetně systému vnitřních kontrol, vhodně navržených k zajištění vedení úplných a přesných účetních knih, záznamů a výkazů a k zajištění toho, aby nemohly být zneužity pro zahraniční podplácení nebo pro krytí takového podplácení;

8. Opatření určená k zajištění pravidelné komunikace a průkazných školení pro všechny úrovně společnosti, zaměřených na etické zásady a compliance programy nebo opatření společnosti týkající se zahraničního podplácení; a tam, kde to bude vhodné, zajistit výše zmíněné i pro dceřiné společnosti;

9. Vhodná opatření k povzbuzení a poskytnutí pozitivní podpory dodržování etických zásad a compliance programů nebo opatření proti zahraničnímu podplácení na všech úrovních společnosti;

10. Vhodné disciplinární postupy zohledňující mimo jiné porušení zákonných ustanovení proti zahraničnímu podplácení, vlastní etické zásady a compliance programy a opatření týkající se zahraničního podplácení na všech úrovních společnosti;

11. Efektivní opatření pro:

i) poskytování odborného vedení a poradenství ředitelům, manažerům, zaměstnancům, a tam, kde je to vhodné, také obchodním partnerům, týkající se souladu s etickými zásadami a compliance programy nebo opatřeními společnosti, včetně případů, kdy potřebují bezodkladné poradenství v obtížných situacích v rámci zahraničních jurisdikcí;

ii) vnitřní a tam, kde je to možné, důvěrný mechanismus oznamování a následné ochrany pro ředitele, manažery, zaměstnance a, je-li to vhodné, obchodní partnery, kteří nechtějí porušit profesní standardy nebo etické zásady z příkazu nebo tlaku nadřízených; stejně tak pro ředitele, manažery, zaměstnance nebo, je-li to vhodné, také obchodní partnery, kteří chtějí oznámit porušení zákonů nebo profesních standardů nebo etických zásad, které se objeví ve společnosti, v dobré víře a na základě rozumných důvodů; a

iii) podniknutí přiměřených kroků v reakci na taková oznámení;

12. Pravidelný přezkum etických zásad a compliance programů nebo opatření určených k hodnocení a zlepšování jejich efektivnosti při prevenci a odhalování zahraničního podplácení, berouce v potaz relevantní rozvoj na tomto poli a vývoj mezinárodních standardů a standardů jednotlivých průmyslových odvětví.

B) Kroky podnikatelských organizací a profesních sdružení

Podnikatelské organizace a profesní sdružení mohou hrát zásadní roli v pomoci společnostem, a to zejména MSP při utváření vlastních efektivních mechanismů vnitřních

kontrol, etických zásad a compliance programů nebo opatření zaměřených na prevenci a odhalování zahraničního podplácení. Taková podpora může mimo jiné zahrnovat:

1. šíření informací o problematice zahraničního podplácení, včetně informací o relevantním vývoji na mezinárodních a regionálních fórech a přístupu k relevantním databázím;
2. zajišťování dostupnosti prostředků a nástrojů pro školení, prevenci, náležitou péči a další compliance;
3. obecné poradenství pro výkon náležité péče; a
4. obecné poradenství a podporu při zvyšování odolnosti vůči žádostem o úplatky a vydírání.

Původně uveřejněno OECD v anglickém jazyce pod názvem:
Good Practice Guidance on Internal Controls, Ethics, and Compliance
(<http://www.oecd.org/daf/anti-bribery/44884389.pdf>)

Tento text nebyl přeložen OECD a nesmí být za oficiální překlad OECD považován.
OECD nenese odpovědnost za obsah ani chyby tohoto překladu.